

'Çizgilerim hiçbir düşüncenin hizmetinde değil'

Şunu anladım ki, dünyada kimi meseleler ancak Selçuk Demirel'in Paris'teki çalışma masasından çıkan desenlerle anlatılabilir. Demirel'le Paris'te biraraya geldik ve kedilere olan ilgisinden çizgisinin buluştuğu meselelere kadar pek çok şey konuştuk

Alihan MESTCİ
amestici@haberturk.com

Orhan Pamuk "Selçuk Demirel'in çizgilerini sevmek mümkün mü? Onun resimlerine bakarken kendimizi olduğumuzdan daha akıllı bulduğumuz için severiz Selçuk'un çizgilerini" diyor. 1978'den beri Paris'te yaşayan; illüstrasyonları Le Monde, Le Nouvel Observateur, Washington Post, New York Times, Wall Street Journal gibi mecralarda yayınlanan; pek çok çizim kitabında, albüm kapaklarında ve afişlerde imzası bulunan sanatçı Selçuk Demirel'in (59), ekimde Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Defile" adlı kitabında Pamuk'un yazdığı önsöz bu cümlelerle başlıyor. Selçuk Demirel'in çizimleri, fotoğraftaki gerçekliğin yetmediği, yazarak anlatılamayacak meselelere yetiyor; kendine has alfabeti, mizah ve düşünce dünyasıyla derdini anlatıyor. Selçuk Demirel'le Paris'te, çizimlerini kurmaya bıraktığı daireden buluştuk. Sohbetimiz, Demirel'in hayatındaki çizgisinden açıldı...

■ **Çizerek anlatmak ne demek?**
Kolayca eskimeyen, aktüalizin kuyruğuna takılmayan bir şeyler çizmeye çalışıyorum. Acaba desenin, çizginin kendisi mi eskimeyen; yoksa onun arkasındaki düşünce mi? Belki ikisi de... İsimli bir sair gibi, bir düşünür gibi yapmaya çalışıyorum. Yaptığım bu iş, bir "is" gibi değil de hayatımın ortasında bir yerde yer aldığı için yaşamsal olsa gerek.

■ **Dünya, çalışma odasından pek çok köşesine ulaşabildiğiniz bir yer oldu artık.**

Düşüncelerimi yazı yoluyla

zorlayan konular oluyor mu?

İnsan ve çevresiyle, varoluşla ilgili bitmek tükenmeksizin sorduğumuz sorular, bazen soruların yumaklara döndüğü sarmallar, dolambaçlar... Daha çok kavramsal desenler, resimler yaptığım için onları açıklamak da epey zor. Biz kimiz, neyin parçalarıyız? Beden nerede sona erer? Dolayısıyla dans arasındaki ayrım nedir? Yaptığım iş, mütemadiyen sorular sormak; sözsüz, yazısız, soru işareti kullanmaksızın çiziminin alfabetisiyle... Cevapları ben de bilmiyorum. Soru sormak bir çeşit teslim olmama ya da direnç biçimi olsa gerek. Her şeyin açıklanmasını isteyen çocukların yaptığı gibi...

■ **"Defile" kitabınızdan bahsederken "Giyinmekle örtünmek arasındaki fark" diye başlıyorsunuz...**

Giyinmek ile örtünmek aynı şey değil. Varsıllarla yoksulların ihtiyaçları oldukça farklı gördüğünüz gibi.

■ **Sizce insanlar nasıl giyinmeli?**

Moda ile ilişkimin kendi giyim kuşamımda çok önemli olduğunu söyleyemem. Kılık kıyafetimle göze çarpmamaya çalışırım. Kendim, içinde rahat edeceğim giysileri tercih ederim. Buna karşın önemli moda evlerinin kreasyonlarını büyük ilgiyle izlerim. Kumaş kalitesi, kesim, kumaşlardaki desen ve figürler ya da geometrik şekiller, bir resim sergisi izlemişçesine beni içine alır. Belki bir anlamda "Defile"deki desenler benim kreasyonlarım. Orhan Pamuk'un kitap için yazdığı önsözde belirttiği gibi, "Defile, fırcanın keyiflerine ve yüzeylerin özgürlüğüne daha da çok sesleniyor. Bu kitapta resimler bize yüzeylerden, kumaşın ve süslemenin zekâsından zevk almamız gerektiğini anlatıyor"...

anlatmaya kalksaydım, bu kadar kolaylıkla dünyanın dört bir yanına ulaşamayabilirdim. Çizdiklerimin resimsel bir etki yaratması, diliyle otonom olması gerek. Çizdiklerim bir hikâye anlatıyor, belirgin bir mesaj da taşıyor. Kendi kendini de eleştirebilen bir yerlerde durmaya çalışıyorum. Özetle hiçbir düşüncenin hizmetinde değil. Ona bakanın da katkılarıyla hayat bulan çizgiler.

■ **Bir yanda küreselleşme, teknoloji, iletişim ağları ile herkes birbirine benziyor; öte yanda insanları başkalarında olmayı arıyor. Yoksa bu ilgisizlikli devri mi?**

Yalnızlık modern toplumların bir kader olmaktan çıkıp kişisel bir tercihe dönüşüyor. Paris'te, New York'ta yalnız yaşayan, bunu seçen insanlar epey fazla. Tabii bu insan olarak yalnızlığımıza bir çözüm bulmuyor. Facebook, Twitter ve diğer sosyal ağlarda bunu aşmaya çalışmak, binlerce "dost", bir o kadar izleyicisi olmak ne demek şimdilik bilemiyorum. İletişim kurmaya çalışıyorum. Bütün kişisel bilgilerimizi, fotoğraflarımızı daha sonra Google'ın, Facebook'un NSA ile paylaştığını duyuyoruz. Gönüllü izleniyoruz.

■ **Kalemimizi kullanırken sizi**

'Beckett'in oturduğu sokakta Godot'yu beklerken oyalanıyorum'

■ **Fransızca bilmiyordunuz, yola çıktınız ve Paris'e gittiniz...**

3 Eylül 1978'de Paris'e geldiğimde Fransızca bilmiyordum. 24 yaşındaydım. Mimarlık öğrencisiydim. Okulu, çevremi, ailemi, Türkiye'yi fiziken terk edip Paris'e yerleştim. Hâlâ buradayım. Ankara'da otururken 17 yılda 14 defa taşınmışız. Bazen bir alttaki kattan üstteki daireye, bazen de Ankara'nın bir ucundan diğerine... Paris'e gelince aynı dairede 14 senedir oturum. 2'nci evimde 6 sene... Şimdiki dairemde 1998'den beri oturuyorum. Bina 1900'lerin başlarında yapılmış. Bir şato endamında, 6 katlı. Her katında her biri 100 metrekare 4 daire bulunan çok güzel bir bina. Hâlâ binanın yapıldığı yıllardan kalma OTIS marka asansörü inip çıkıyor. 3'üncü katta oturuyorum. Atölyem bir üçgen formunda, 2 büyük

pencereyle epey aydınlık. Aynı anda 2 sokağı görebiliyorum. Yaklaşık 18 metrekare, hemen yanda 3-4 metrekare büyüklükte bütün arşivim, desenlerim, kitaplarım, muhasebe klasörleri sıkışık tuş. Geçmiş nostaljisiz ama özlemle, şu anın farkına varmaya çalışarak; geleceği ise bir bilimkurgu şeklinde düşündüğüm; her gün en az 7-8 saatimi geçirdiğim tamamen bana ait bir mekân. Binanın giriş kapısı Rue des Favorites üzerinde... Yıllar önce Samuel Beckett'in bu sokakta oturduğuna, büyük bir ihtimalle "Gofot"yu Beklerken'i burada yazdığını düşünmeden edemiyorum. Ben de ömrümün büyük bir kısmını geçirdiğim bu mekânda bir çeşit Godot'yu beklerken oyalanıyorum. Çizerek, boyayarak, binlerce kitap arasında ıvız zıvır bir dolu şeyi birkirterek...

Selçuk Demirel, İstanbul'a 2 sergisi geliyor...

■ Nisan başında İstanbul'da Fransız Kültür Merkezi'nde "A Vol d'Oiseau" (İnsanoğlu Kuş Misali) adlı, 1974-2014 arası basında yayınlanmış desenlerinden geniş bir seçme sergi- lenecek. 2 Nisan-30 Eylül 2014 arası açık kalacak. Sergi kronolojik bir sıradan ziyade 3 ana konu etrafında yapılmış yüzlerce desenden oluşuyor. İnsan hakları, kadın, din ve politik baskılar, gözetlenmiş düşünce, düşünce özgürlüğü, jeopolitik, çatışmalar, savaş, barış ve ekonomik krizler gibi konularda Demirel'in politik

desenleri sergilencek. ■ Selçuk Demirel'in 2'nci sergisi 4 Nisan'da Galleri Nev İstanbul'da açılacak. Demirel bu sergiye henüz bir isim bulamamış. Sergi, Demirel'in yeni çalışmalarından oluşacak. Demirel, sergiyi şöyle anlatıyor: "Bu yıl Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan 'Başka Bir Yerde' kitabındaki çizimler ve 'Defile'deki çalışmaların devamında bir çalışma diyebilirim. İnsan, kibir, dış görünüş, yalnızlık, hayat, ölüm gibi çok evrensel konular

etrafında gezinen resimlerden oluşacak..." ■ **Sergi çalışmalarını bitir bitmez...** ■ Lyliane Adra, Demirel ve Catherine Brillon'un yazdığı bir çocuk kitabını resimleyecek. ■ "Tête à Tête" adında Fransa'da 2015'te yayınlanacak bir kitap projesi var. ■ "Ex-Libris" adında YKY'den bir başka kitabı çıkıyor. Yazar portreleri, 2006'dan beri Milliyet Kitap için yaptığı kapak desenlerinden geniş bir seçme ve başka desenler olacak.

'Midemde yumruk gibi bir sıkıntıyla güne başlıyorum'

■ **Türkiye'yle Fransa'yı nasıl karşılaştırıyorsunuz?**

Karşılaştırmak çok zor. Fransa devrim yapmış bir ülke. İnsan hakları, laiklik, düşünce özgürlüğü, eşitlik, kardeşlik ve sosyal dayanışma, Cumhuriyet'in temel değerleri olarak belirlenmiş. Kısacası insanın devletten daha önemli olduğu bir düşünce biçimi... Evet, bir hukuk

devleti... Burada da yolsuzluklar, iktidarı kişisel çıkarlar için kullanma, insan hakları ihlali, kabul edilemez polisive uygulamalar olmuyor değil. Ama bunun karşısında özgür basın ve hukuk devletin gerektirdiği bütün mekanizmalar çalışmaya başlar. Bu, Anayasa Mahkemesi'ne, olmadı Avrupa Mahkemesi'ne kadar gider. Bütün bunları Türkiye için söylemek çok daha zor; özellikle son bir ayda. Uyanır uyanmaz 8-10 gazeteyle hızla göz atıp mideme oturan yumruk gibi bir sıkıntıyla güne başlıyorum.

'30-40 kediyle yaşayan biri gibi görüldüğümü biliyorum'

■ **Kedilere olan ilginizin sebebi ne?**

30-40 kediyle yaşayan biri görüntüsü verdiğimi biliyorum. Çocukluğum kedilerle geçti. Kediler her yerdedi. Sokakta, çatılarda, duvar üstlerinde, otomobillerin altlarında, penceremizde, balkonumuzda, evlerin en rahat ve güneş alan koltuklarında uyuklayan kediler... Herhangi birinin başını okşamak istediğinizde, eğilip sağ elinizi biraz ileri uzatıp pisi pisi demek yetiyordu. 1991-1998 arasında "Kalamiti" isimli siyah beyaz bir kedi ile yaşadım. Kendini karın zanneden müthiş kışkıracı bir

kedi. Ben çalışırken masamın üzerinde yürüyüp, bir köşeye uzanıp ben çizerken huzur içinde izlerdi. Onun oradaki varlığı benim için de huzur veriyordu. 3'üncü kez kışları taklit etmeye kalktığında 6'ncı kattan düşerek öldüğünden beri başka bir kedi almak istemedim. Kedileri çizmek ayrı bir konu, onu da başka bir sefere anlattım.

H T Pazar 16 Şubat 2014 PAZAR

Yayın Sahibi
Habertürk Gazetecilik A.Ş. adına
Turgay GİNER

Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet Kenan TEKDAĞ

Genel Yayın Yönetmeni
Fatih ALTAYLI

Yönetim Kurulu Bşk. Vekali
Mehmet Fatih SARAC

Hafta Sonu Ekleri Yönetmeni
Selçuk TEPELİ

Yönetim Kurulu Üyesi
Fercan AYKUTLU

Yazıleri Müdürü
Nur TOPRAKÖĞÜ

Reklam Grup Başkanı
Hakan ÖZEN

Tüzel Kişi Temsilcisi
Nezdet TATLİCAN

Reklam Satış Koordinatörleri
Mücahit KENAR
Orhan ÇEVİRGÜLLARİ

Genel Yönetim
Nihat HATİPOĞLU

Reklam Pazarlama Koordinatörü
Ayşe CELEBİ

Sorumlu Müdür
Engin ÖNENEL

Reklam Rezervasyon Müdürü
Kadir BAĞCIĞAÇI

Yayın Yeri:
Abdülhakhamit Caddesi No:25, Beşiközü 34437 İstanbul,
Telefon: 0 212 313 80 00

Baskı Yeri: Ciner Matbaası

Matbaacılık adı: Habertürk Matbaacılık A.Ş.

Matbaa: Tepeören Köyü, Kuşçüğü mevkii, Adliye, Tuzla,
Telefon: 0 216 581 82 00

Dağıtım: Tuzakuz Dağıtım Pazarlama A.Ş.

Yayın Türü: Yaygın Süreli

Habertürk Gazetesi ve eklerinde yayınlanan tüm haber, yazı, resim, çizim ve fotoğrafların FSEK ve Basın Kanunu'ndan doğan her türlü hakkını Habertürk Gazetecilik A.Ş. ve alt kuruluşları ayrılmaz ve tamamen kaynak gösterilerek dışıktas edilecektir.